

VNIVERSITAT
D VALÈNCIA

Llicenciatura en Pedagogia.

Cinquè curs.

Curs 2012-2013 – Primer quadrimestre

Aula A31

Assignatura: Avaluació de programes, centres i professorat

Codi de l'assignatura: 13564

Caràcter troncal – 6 crèdits

Professor: José A. Veiga Gómez – J.Antonio.Veiga@uv.es

Departament de Didàctica i Organització escolar.

Horari de l'assignatura: Dilluns, de 08:30 a 10:00 i dimarts, 08:30 a 10:00

Sessions de pràctiques: Dimecres i Dijous, de 14:00 a 15:00

Horari de tutoria: Dilluns, de 10:30 a 12:00 h. Despatx P6.18

Facultat de Filosofia i Ciències de l'Educació.

1.- FINALITAT I OBJECTIUS.

La persona que ha optat per dedicar-se professionalment a les ciències de l'educació és conscient de què ha assumit una tasca d'una enorme responsabilitat. La societat actual espera de les professionals i dels professionals de l'educació respostes permanents als nombrosos reptes quotidians, i capacitat d'anticipació davant aquells altres que la realitat s'encarrega d'aportar.

L'educació ha esdevingut en les societats avançades un mitjà clau per a la construcció d'una autèntica vida democràtica, això és, participativa i crítica, i un instrument fonamental per a la recerca de propostes per al desenvolupament social, econòmic i cultural, a més d'una via essencial d'integració i redistribució en la lluita permanent contra els desequilibris i les desigualtats, contra la pobresa, l'exclusió, les incomprendiments, les opressions i els conflictes.

Front als nombrosos desafiaments del present i del futur, l'educació és un instrument indispensable de progrés cap als ideals de pau, llibertat i justícia social. En moments com ara aquests en què les polítiques educatives es veuen relegades en la pràctica a categories inferiors de prioritats, cobra especial importància la reivindicació de l'educació com a eix central de la convivència en una societat oberta.

En la tasca de formació de la llicenciatura en Pedagogia, l'assignatura "Avaluació de Programes, Centres i Professorat" adquireix una significació especial. En un període relativament curt de temps, l'avaluació ha deixat de ser un capítol final d'unes altres matèries per convertir-se en enunciat bàsic. A més a més, ha eixamplat enormement el seu camp d'acció, passant d'estar vinculada quasi exclusivament a l'alumnat i els seus aprenentatges, a convertir-se en una necessitat que vincula tots els àmbits i subjectes que participen en els processos educatius. La Llei Orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'Educació, dedica tot un Títol (el sisè) a l'avaluació del sistema educatiu, i estableix que l'avaluació s'eixamplarà a tots els àmbits educatius, i s'aplicarà sobre els processos d'aprenentatge i resultats de l'alumnat, l'activitat del professorat, els centres educatius, la funció directiva, el funcionament dels centres docents, la inspecció i les pròpies administracions educatives.

L'assignatura "Avaluació de Programes, Centres i Professorat" tracta d'apropar, a les estudiants i als estudiants, a les problemàtiques pròpies de les pràctiques educatives així com a la recerca i elaboració d'un coneixement pedagògic complex i ric. El nostre objectiu fonamental serà introduir-nos en una dinàmica sistemàtica de reflexió i acció sobre la necessitat i el sentit de l'avaluació en tots els àmbits i subjectes que participen en els processos educatius.

2.- CONTINGUTS.

Els continguts de l'assignatura han estat organitzats en 12 temes agrupats en quatre mòduls.

1.- L'avaluació: contextualització.

- Evolució històrica de l'avaluació.
- El concepte d'avaluació. Dimensions.
- Models d'avaluació.

2.- L'avaluació de programes educatius.

- Concepte i funcions de l'avaluació de programes.
- Models d'avaluació de programes educatius.
- Procediments per a la realització de l'avaluació de programes educatius.

3.- L'avaluació dels centres educatius.

- El centre educatiu com a sistema on convergeixen variables complexes. La reflexió - acció i la recerca permanent als centres educatius.
- Avaluació dels processos d'aprenentatge i resultats de l'alumnat, l'activitat del professorat, els centres educatius, la funció directiva, el funcionament dels centres docents, la inspecció i les administracions educatives.
- Els models d'excel·lència i la seua aplicació per a la millora de la qualitat en els centres educatius.

4.- L'avaluació del professorat.

- L'ofici de mestra i mestre. El rol docent. Funció social del docent i la docent.
- La pedagogia de la pregunta. La investigació sobre la pràctica educativa. La formació i el desenvolupament professional del professorat. La qualitat a l'ensenyament. Bones pràctiques docents: la pràctica reflexiva i emancipadora.
- L'avaluació de la funció docent. L'autoavaluació. Les bones pràctiques docents. La recerca de l'èxit.

3.- METODOLOGIA

Tractarem de construir-ne una assignatura dinàmica en la qual, des d'un plantejament organitzat del temps i del contingut, donarem cabuda a diferents iniciatives, realitzades a l'aula i a l'horari de classes teòriques i pràctiques, però també prenent en consideració els aprenentatges de fora de l'aula i de l'horari de classes:

- Reflexió i exposició del professor sobre els continguts de l'assignatura.
- Reflexió i exposició de l'alumnat sobre els continguts de l'assignatura mitjançant la utilització de diferents fonts.
- Anàlisi i comentari de textos i material audiovisual relacionats amb els continguts de l'assignatura.

- Treballs individuals sobre la bibliografia indicada.
- Treball previ i visita a la nostra classe de persones que aporten la seua experiència sobre la matèria: docents, experts en gestió de qualitat educativa...
- Treballs individuals sobre iniciatives relacionades amb l'assignatura que oferisca l'entorn (conferències, cinema, sessions de rondallaires...).
- Estudi previ i visita del grup a centres educatius de diferent alumnat (CEIP, CAES, CEE, IES, FPA). Recepció per la direcció, visita i sessió conjunta per a plantejar qüestions obertes.
- Realització d'un porta foli personal. Treball individual de recopilació, organització i presentació acurada de tota la documentació relacionada amb el treball realitzat al llarg del curs.
- Treballs de grup sobre casos: avaluació de situacions, programes, centres i professorat.
- Tutories individuals i/o col·lectives presencials i virtuals.
- Reflexió sobre la dinàmica de treball i inclusió de noves propostes.

4.- AVALUACIÓ.

La nostra proposta es fonamenta en el treball i la reflexió conjunta; per tant, es valorarà l'assistència a classe i la realització de les activitats conjuntes proposades. L'avaluació serà continua, i tindrà caràcter formatiu, de manera que cercarà la reflexió permanent i la incidència en aquells aspectes que no hagen estat consolidats.

L'assistència a classe, la participació activa en les propostes de treball, les lectures suggerides i la realització de les activitats proposades garanteix a l'alumna/e la superació de l'assignatura.

En cas de no poder assistir a classe de manera regular, l'alumna/e deurà igualment realitzar els treballs proposats, i mantindrà amb el professor un contacte permanent mitjançant les hores de tutoria, la tutoria virtual o qualsevol altre mitjà que s' haja d'establir.

Com a criteris d'avaluació es consideraran: l'assistència a classe i portar al dia el desenvolupament de l'assignatura; la puntualitat en el lliurament de les activitats; la participació activa en comentaris i reflexions, l'assoliment d'un vocabulari precís relacionat amb les Ciències de l'Educació i l'assignatura; la capacitat d'argumentar de manera raonada sobre la teoria i la pràctica educativa; la claredat expositiva oral i escrita; la recerca, selecció i utilització de fonts documentals en la realització dels treballs; els aspectes formals en la documentació escrita lliurada (presentació, coherència i cohesió textual, precisió lèxica, rigor...).

Prova final. Tot l'alumnat realitzarà una prova final que contindrà dues parts: un comentari d'un text d'una pàgina d'extensió tret de les autores i autors treballats, i un supòsit pràctic referit a qualsevol dels àmbits treballats al llarg del curs. En aquesta prova, l'alumna/e podrà utilitzar tot el material del curs, que serà lliurat al professor el mateix dia de la prova i que serà tornat posteriorment a cada alumna/e.

La prova final significarà el 20% de la qualificació final. El 80% restant es distribuirà de la següent manera:

- Un 40% del total: l'assistència a classe, la participació activa en les propostes de treball, les lectures diàries suggerides i la realització de les activitats proposades. Inclou el lliurament del treball individual de recopilació, organització i presentació acurada de tota la documentació relacionada amb el treball realitzat al llarg del curs. Inclourà així mateix una avaluació rigorosa de la dinàmica de l'assignatura i de totes les variables que hi intervenen en el desenvolupament del curs, així com una autoavaluació raonada sobre el procés d'ensenyament – aprenentatge de cada alumna/e.
- Un 20% del total: treball i exposició de grup sobre casos: avaluació de situacions, programes, centres i professorat.
- Un 20% del total: treball individual sobre dos llibre triats per l'alumna/e i acordats amb el professor entre la bibliografia recomanada.

5.- BIBLIOGRAFIA

- ABARCA PONCE, M. P. (Coord.) (1989). *La evaluación de programas educativos*. Madrid. Escuela Española.
- BARBERÁ ALBALAT, V. (1990). *Método para la evaluación de centros*. Madrid. Escuela Española.
- CALATAYUD SALOM, M. A. (2000). "L'autoavaluació del docent al servei del seu desenvolupament professional". GUIX – Elements d'Acció Educativa. Nº 264. Pp 37-42.
- CALATAYUD SALOM, M. A. (2000). "Aprender de la evaluación para mejorar la práctica docente". Novedades Educativas. Núm. 221. Pp. 42-45.
- CALATAYUD SALOM, M. A. (2010). *La evaluación como proceso sistemático para la mejora educativa*. Madrid. MEC.
- CASANOVA, M.A. (1992). *La evaluación, garantía de calidad para el centro educativo*. Zaragoza. Edelvives.
- CASANOVA, M.A. (1995). *Manual de evaluación educativa*. Madrid. La Muralla.
- CASANOVA, M.A. (2012). *La evaluación de competencias básicas*. Madrid. La Muralla.
- CHAVARRIA, X. I BORRELL, E. (1999). *Avaluació de la funció directiva. Una estratègia per al desenvolupament*. Barcelona. Graó.
- ESCUADERO, J. M. et. Al. (1998). *Evaluación de programas, centros y profesores*. Murcia. ICE-UM.
- FERNÁNDEZ BALLESTEROS, R. (Ed) (2001). *Evaluación de programas. Una guía práctica en ámbitos sociales, educativos y de salud*. Madrid. Síntesis.
- FERNÁNDEZ ENGUITA, M. (2009). "La evaluación como base de la profesionalidad, la autonomía y la innovación". Revista Organización y Gestión Educativa, 4, 16-20.
- GARCÍA RAMOS, J. M. (1989), *Bases pedagógicas de la evaluación*. Madrid. Síntesis.
- GARDNER, H. (1995). *Inteligencias múltiples*. Barcelona. Paidós.
- GIMENO, J. I PEREZ, A. (1983). *La enseñanza: su teoría y su práctica*. Madrid. Akal.
- GIMENO, J. I PEREZ, A. (1992). *Comprender y transformar la enseñanza*. Madrid. Morata.
- GOLEMAN, D. (1996). *Inteligencia emocional*. Barcelona. Kairós.
- GONZÁLEZ SOTO, A. P. (2006). *Evaluación para la mejora de los centros docentes*. Wolters Kluwer – Educación.
- HOUSE, E. R. (2000). *Evaluación, ética y poder*. Madrid. Morata.
- JIMENEZ, B. (Ed) (2000). *Evaluación de programas, centros y profesores*. Madrid. Síntesis.
- JIMÉNEZ VIVAS, A. (2003). *Diagnóstico en educación. Modelo, técnicas e instrumentos*. Salamanca. Amarú Ediciones.
- LUJÁN, J. Y PUENTE, J. (1996). *Evaluación de centros docentes*. Madrid. MEC.

- LUKAS, J.F. y SANTIAGO, K. (2004). *Evaluación educativa*. Madrid: Alianza Editorial.
- MARCHESI, A. (1996): “El informe PISA y la política educativa en España”. En revista de Educación. Núm. Extraordinario. Pp 337-355.
- MARTÍNEZ, C. y RIOPEREZ, N. (2005). “El modelo de excelencia en la EFQM y su aplicación para la mejora de la calidad de los centros educativos”. En Educación XXI. Núm. 8. Pp. 35-65
- MECD (2011). Datos y cifras: Curso escolar 2011-2012. MECD. SGT.
- MEDINA RIVILLA, A. (Coord) (1991), *Teoría y métodos de evaluación*. Madrid. Cincel.
- MEDINA RIVILLA, A. I VILLAR ANGULO, L. M. (Coord) (1995). *Evaluación de Programas educativos, Centros y Profesores*. Madrid. Universitas.
- OCDE (2012). Panorama de la educación. Indicadores de la OCDE 2012. Informe español. MECD. INEE.
- PADILLA, M. T. (2002). *Técnicas e instrumentos para el diagnóstico y la evaluación educativa*. Madrid. CCS.
- PUENTE AZCUTIA, J. (2000). “La evaluación del sistema educativo español”. En Revista de Educación. Núm. 321. pp 81-96.
- RODRIGUEZ DÍEZ, B. (1992). *Pautas para la evaluación de la eficacia de los centros. Guía práctica*. Madrid. Júcar.
- RUIZ, J. M. (1996). *¿Cómo hacer una evaluación de centros educativos?* Madrid. Narcea.
- SALINAS, D. (2002). *¡Mañana examen! La evaluación: entre la teoría y la realidad*. Barcelona. Graó.
- SANTOS GUERRA, M. A. (2003). “Evaluar los centros escolares. Exigencia y necesidad”. Aula de Innovación educativa. Nº 6. Pp 46-50.
- SANTOS GUERRA, M. A. (2000). *La escuela que aprende*. Madrid. Morata.
- SANTOS GUERRA, M. A. (2003). *Una flecha en la diana. La evaluación como aprendizaje*. Madrid. Narcea.
- SEGURA, M. (2005). *Enseñar a convivir no es tan difícil*. Bilbao. Editorial Desclée de Brouwer, S.A.
- SEGURA, M. y ARCAS, M. (2003). *Educación emocional y los sentimientos*. Madrid. Narcea.
- SIMONS, H. (1999). *Evaluación democrática de instituciones escolares*. Madrid. Morata.
- STOBART, G. (2010). *Tiempos de pruebas: Los usos y abusos de la evaluación*. Madrid. Morata.
- STUFFLEBEAM, D. Y SHINKFIELD, A. (1987). *Evaluación sistemática. Guía teórica y práctica*. Barcelona. Paidós.
- TIANA, A. (1997). “Radiografía de los centros” en Cuadernos de Pedagogía, núm. 256. Pp 62-64.
- TIANA, A. (1997). *Avaluació de programes centres i professorat*. Barcelona, UOC.
-